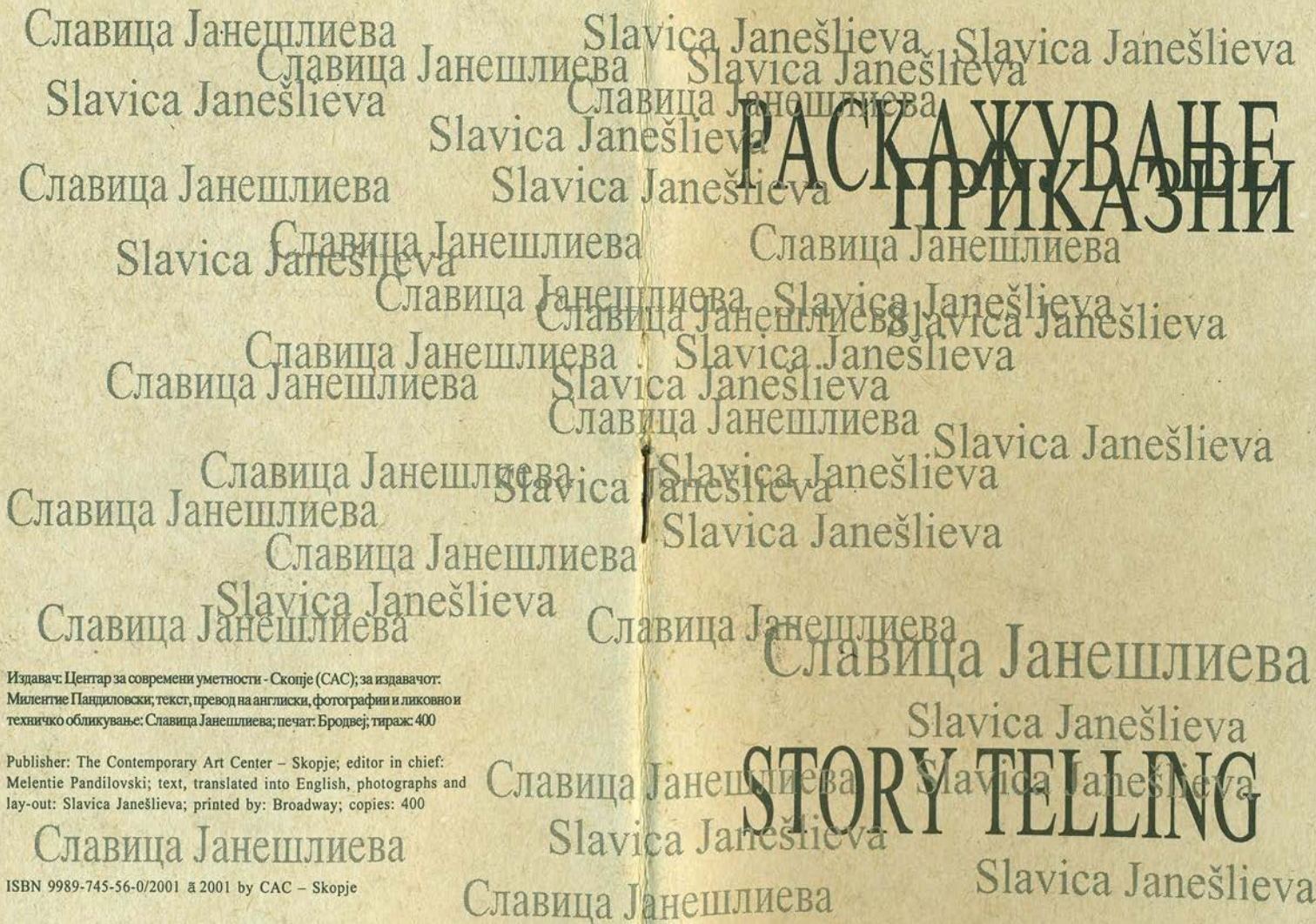

РАСКАЖУВАЊЕ ПРИКАЗНИ

STORY TELLING

Издавач: Центар за современи уметности - Скопје (CAC); за издавачот: Милентие Пандиловски; текст, превод на англиски, фотографии и ликовно и техничко обликување: Славица Јанешлиева; печат: Бродвеј; тираж: 400

Publisher: The Contemporary Art Center – Skopje; editor in chief: Melentije Pandilovski; text, translated into English, photographs and lay-out: Slavica Janešlieva; printed by: Broadway; copies: 400

Славица Јанешлиева

ISBN 9989-745-56-0/2001 © 2001 by CAC – Skopje

Славица Јанешлиева

Slavica Janešlieva

CIX галерија
7 ноември 2001

CIX gallery
7 november 2001

„Основните црти на религијата на старите Словени можат да се сведат на три точки: анимизам, магија и култ на прадедовците, кој бил најважен... Нивните преживеалици се сочувале во народното творештво ...”

Кирил Пенушлиски

Нашиот народ раскажува и пренесува од колено на колено многубројни преданија и легенди, а некои од нив го продолжиле својот живот и до нашава современост.

Овие приказни се моите семејни преданија. Раскажувани од моите прапредци, баби и дедовци....

Дали кога ќе слушнете приказна, ги помните точните зборови со кои некој ви ја раскажал приказната, или пак си создавате некаква слика за приказната и кога вие ја раскажувате, всушност употребувате свои зборови прераскажувајќи ја сликата?

На Балканот не е ништо така едноставно како што изгледа, а семејните приказни и истории го потврдуваат тоа.

C.J.

“The basic characteristics of the religion of the old Slavs could be synthesized into the following three: animism, magic and a cult of the predecessors, which is the most important one... Their experiences and their knowledge have been preserved in our folk literature.”

Kiril Penushliski

Among the Macedonian people there is a tradition of telling and retelling a large number of legends, tales and stories and thus passing them on from one generation to the next.

The stories I am trying to tell you are about my family, which I have heard from my grandparents, both from my grandmothers and my grandfathers.

Let me ask you something? When somebody tells you a story what is it you remember? Do you remember the exact words the narrator used or in your mind do you create your own “picture” about the story? And do you use your own words when you retell that picture?

In the Balkans nothing is as simple as it seems. I believe that both family histories and family stories are a proof of that.

S.J.

„Среќен роденден“

Видео, објект (таџа со сите елементи наброени во приказната) и текст.
Video, object (a tray with all the items listed in the story) and text.

HAPPY BIRTHDAY

There is a “ritual” – a special way of waking members of our close family on the day of their birthday. It has become our custom to begin the celebration of the birthday by making a great noise.

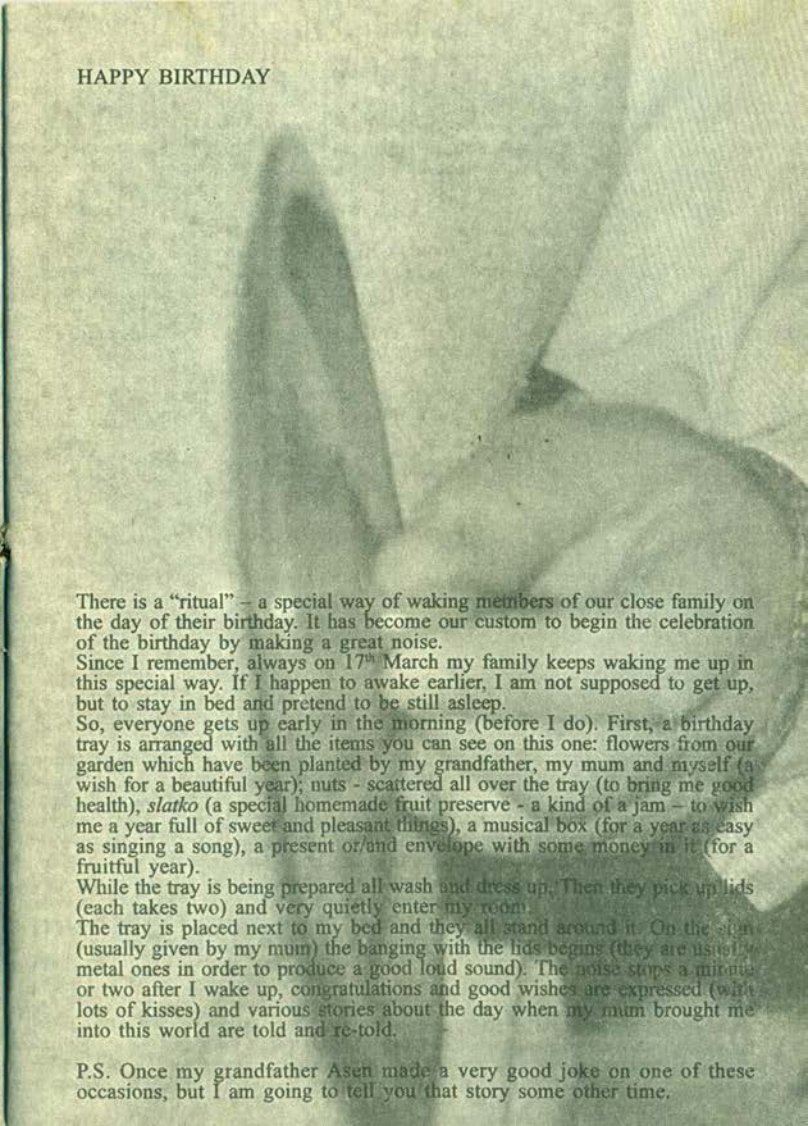
Since I remember, always on 17th March my family keeps waking me up in this special way. If I happen to awake earlier, I am not supposed to get up, but to stay in bed and pretend to be still asleep.

So, everyone gets up early in the morning (before I do). First, a birthday tray is arranged with all the items you can see on this one: flowers from our garden which have been planted by my grandfather, my mum and myself (a wish for a beautiful year); nuts - scattered all over the tray (to bring me good health), *slatko* (a special homemade fruit preserve - a kind of a jam – to wish me a year full of sweet and pleasant things), a musical box (for a year as easy as singing a song), a present or/and envelope with some money in it (for a fruitful year).

While the tray is being prepared all wash and dress up. Then they pick up lids (each takes two) and very quietly enter my room.

The tray is placed next to my bed and they all stand around it. On the sign (usually given by my mum) the banging with the lids begins (they are usually metal ones in order to produce a good loud sound). The noise stops a minute or two after I wake up, congratulations and good wishes are expressed (with lots of kisses) and various stories about the day when my mum brought me into this world are told and re-told.

P.S. Once my grandfather Asen made a very good joke on one of these occasions, but I am going to tell you that story some other time.

„Шах и овча кожа”
 Овча кожа, дигитални отпечатоци,
 шаховски фигури од леб, звук и текст.
 Sheepskin, digital prints, chess bread figures, sound
 and text.

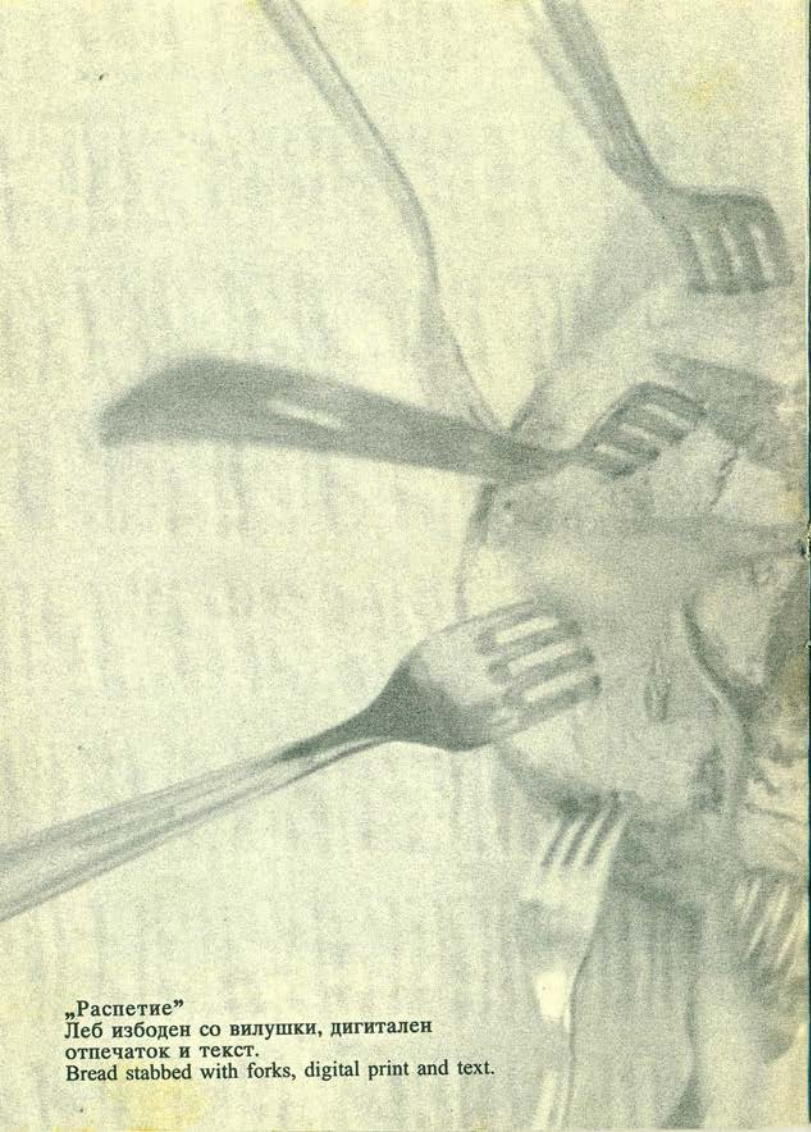
My grandfather Asen was born in Skopje in 1912, but his family, like most Macedonian families (at the end of the 19th and the beginning of the 20th centuries), came from a village in one of the mountains in Macedonia. He was the first intellectual in the family, since he was able to study (maths and philosophy) at the University of Belgrade, then the capital of the Yugoslav kingdom.

Before and during the Second World War my grandfather took part in the antifascist movement and the resistance against the occupiers. He was involved in the ideological work and in planning and organizing the activities of the Macedonian students against the regime, as well as in the National Liberation War. Because of that he had problems with the police and a few times he was imprisoned, put in jail and severely tortured. He never talked about that. Probably it was too hard for him to remember those experiences. I only know the stories my grandmother has told me.

1. Once when he was arrested and put in jail, my grandmother (i.e. his wife) didn't know about it and when she did find out, she wasn't allowed to visit him – there was no way to get any information how he was doing. So, my grandfather decided to make something he could send her through a prisoner who was getting released, just to let her know he was OK. He made chess figures out of bread and water (probably the only food he got there) and he painted half of the figures with blood (he was tortured and bleeding). When he finished making the chess figures, he gave them to the man who was supposed to hand them over to my grandma, but it so happened that she never received them. My grandparents say they never saw the man after that. They never did find out what became of the chess figures. Did the man like them so much that he decided to keep them? Did they get destroyed (figures made of dried bread are so fragile)? What happened to the chess letter? I guess my grandmother will never find out and neither will I.

2. Another time when he was arrested by the police they didn't even bother to put him in jail. Instead, after torturing him they tied his hands to the horse's tail. Disturbing the horse, they made it run like mad. They wanted my grandfather dead. Fortunately, the horse that dragged him was spotted by some Albanian people near their village. They took care of my grandfather and saved his life using their old, traditional cures. They immediately slaughtered one of their sheep and took its skin off. In the bloody and warm inside the sheepskin they wrapped my grandfather up and took care of him until he became well again.

CHESS AND A SHEEPSKIN

„Распятие”
Леб избоден со вилушки, дигитален
отпечаток и текст.
Bread stabbed with forks, digital print and text.

A CRUSIFIXION

At our old home, at my parents' place, we usually never cut bread with a knife. But I and my brother still seem to keep that tradition, although now we live separately and have our own homes. My sister-in-law Violeta and my boyfriend Bobi used to be very cross with us when they saw us break a piece of bread instead of being "civilized" and cutting it with a knife. But since we told them the story that our father told us, and he had heard from his mother, now they very rarely cut bread with a knife.

My great-grandfather Atanas was a very religious person. He inherited a lot of money from his father and there was no real need for him to work for his living. So, he did run his small business and was a very pious and a good hearted man. He used to help poor people and live according to the teachings of the Bible.

One day while the Janešlievi family was at lunch (in those days all the members of the family had their meal together) my grandmother took a piece of bread from the middle of the table by stabbing it with her fork, to finish eating the sauce in her plate. But before she managed to put the first bite in her mouth she heard her father-in-law yelling at her. When she looked at him, he appeared very angry.

"You must never do that again," he said looking disturbed.

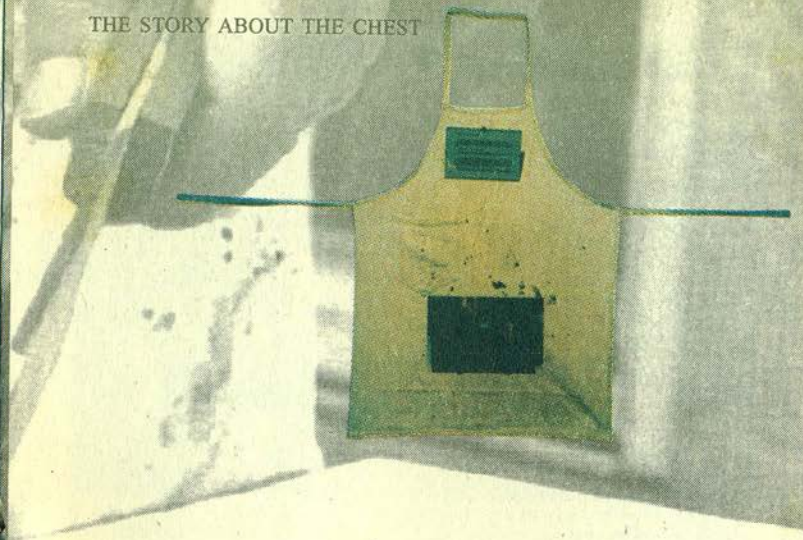
"Why? What have I done?" asked my grandma unaware of the problem.

"The bread symbolizes Christ's body and by stabbing the fork into this bread you actually stab the body of Christ. As a good Christian remember never to do it again."

„Приказна за сандакот“
Употребена (искапена со крв) месарска
кецела, дигитален отпечаток и текст.
Used butchers apron (with blood stains), digital
print and text.

THE STORY ABOUT THE CHEST

A year ago I had repaired the chest that was in our basement since I know about myself. Now, since it looks nice and for me is an antique of a personal value it has a prominent place in my own apartment. I thought that this chest had been used for the dowry of my grandmother, but I was wrong. This particular chest is a soldier's chest and it used to belong to my great-great-grandfather Bela.

Bela was a butcher. He lived in Senj, Croatia. I don't know much about him and his life except this story and the fact that he married twice. My great-grandmother and her two sisters were his children from his first marriage.

During the numerous Balkan wars many healthy men were recruited as soldiers. Bela was one of them. After the first war in which he took part, after certain period he was called again to join the army. But he didn't want to go to war any more. So, he made a decision and believed it was a good and a worthy one. Being a butcher, he knew the best way to carry it out. And one day he did it. He cut his right hand point finger off, the one he used to pull the trigger with. Without that finger he was useless for the army and they never called him again.

I guess he must have been happy not to have to fight anymore, but I don't know how he felt afterwards without his finger. I don't think my grandma knows either. She only told me this story.

My grandparents Sloboda and Blagoj, got married in 1935. My grandfather had three brothers and his family was pretty wealthy. At that time usually the parents used to choose the brides for their sons, considering the social status of the girls' family, its wealth, education etc. So, my great-grandparents intended to follow the same custom for my grandfather.

But, he didn't allow them. He had already chosen a girl whom he loved and wanted to marry, although she came from a poor family. Of course his parents (and also hers) didn't approve of their marriage.

My grandfather didn't obey the wishes of his parents. They took this as an offense and disrespect.

Nevertheless they didn't stop the marriage i.e. they were unable to do it, because my grandparents eloped and got married. But, instead of helping their son and daughter in law financially and otherwise, my great-grandparents gave them only two metal plates and two spoons to start their mutual life with.

That was their punishment. On the other hand, the other brothers of my grandfather, who in some way obeyed the wishes of their parents, were given money and rich gifts, such as porcelain dishes and silver cutlery.

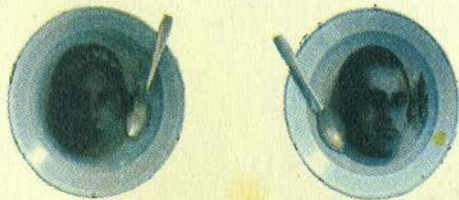
My grandmother Sloboda is always sad when she tells me this story. But at the end she always smiles. When her mother in law was dying, she sent for her to see her and ask forgiveness. This is what she told her: "Although because of our punishment you and Blagoj suffered and struggled with poverty and hard work to raise a family, I think that both of you have been the happiest of all in your life and in your love."

What a satisfaction to be told this from the "punisher", isn't it?

„Љубов и интерес“

Дигитални отпечатоци, свеќа со текст,
метални чинии и лажици.

Digital prints, candle with text,
metal plates and spoons.

SMOKING CAN SOMETIMES SAVE YOUR LIFE

My great-grandfather Dino was a "komita" (In the 19th and early 20th centuries a komita was a person fighting for the rights of the Macedonians and the independence of their country).

He spoke 4 languages (besides Macedonian, he spoke French, Greek and Turkish), and he was a good hearted and a hardworking person.

Once my father told me that he could still visualize him as clearly as when he stood in front of him, mounted on a horse, waving good bye. That was the last time he saw him.

This story took place much earlier, when my great-grandfather Dino was young and fighting the enemy.

As a komita, he once got captured by the Turkish soldiers (Macedonia was under Ottoman rule for five centuries). They were taking him to the person who had ordered his arrest and wanted him questioned and then executed.

Dino didn't know what was going to happen to him. Accidentally or intentionally he dropped his *tabakera* (cigaret-case) and asked the soldiers (in Macedonian) to pick it up for him. (He didn't reveal to them that he knew Turkish.) They gave him his *tabakera* back, laughing and saying in Turkish: "If he knew where we are taking him, he would know he doesn't need it anymore!". So, my great-grandfather Dino put the two and two together. He knew he had to make an attempt and escape.

When, for a while, they sat under a tree to get some rest, Dino somehow managed to run away. The soldiers quickly fired many shots at him. Three bullets did reach him, but he did not get killed. After some good care and nursing he got well again.

My grandmother says that whenever her mother was cross and mad at him, she used to yell: "Oh, you are impossible. Why on earth didn't those three bullets kill you!"

„Некогаш пушењето може
да ти го спаси животот“

Табакери, дигитални отпечатоци и текст.
Cigarette cases, digital prints and text.

SEE YOU IN THE HEAVENLY SKIES

„Ke se vidime na preubavoto nebo“
Звук и текст.
Sound and text..

Teta Slavka (Aunt Slavka), as we all used to call her, was actually the sister of my great-grandmother Lucija.

I never met her in person. I only spoke to her on the phone. She was over 90 when she died and although she was a nun in Italy, where she spoke only Italian, she never forgot her native language - Croatian. When the Mother Superior informed my grandmother of her death, she mentioned that during the last months of her life my dear Teta Slavka spoke only Croatian.

I never understood why she became a nun. She was a beautiful, intelligent, educated and talented young woman. When I ask for her reasons, my grandma says it was probably because of her disappointment in love, while my mum believes that various circumstances (mainly economic) made her take such a decision. It's a pity I never asked her myself why she did it.

I must say, though, that she seemed quite pleased with her way of life and her taking vows - her vow to God.

She had a really sweet voice. We all kept in touch with her through letters, by telephone calls and sometimes audio tapes.

The last tape we got from her ended with this sentence (You can hear it yourself!):

" Well, my dear children, see you all in the heavenly skies".

This sentence, of the tiny, gentle-looking woman uttered in her sweet voice is deeply engraved in my memory, so whenever I remind myself of it, it gives me goose pimples. Although what she said is something very nice.

ШАХ И ОВЧА КОЖА

Дедо ми Асен е роден во Скопје 1912 година. Неговото семејство, како и поголемиот дел македонски семејства (на крајот од 19-от и почетокот на 20-от век), се симнало во скопската котлина од едно село на една од планините во Македонија. Тој бил првиот интелектуалец во семејството и студирал (математика и филозофија) на Универзитетот во Белград, тогаш главен град на Кралството Југославија. Пред и за време на Втората Светска војна учествувал во антифашистичкото движење и отпорот против окупаторите. Бил вклучен во идеолошката работа на отпорот, како и во планирањето и организирањето на активностите на Македонските студенти против тогашниот режим, како и во Национално Ослободителната Борба. Поради тоа честопати имал проблеми со полицијата и неколкупати бил апсен, затворан и грозоморно мачен. Никога не ми зборуваше за тоа. Можеби му беше премногу мачно да се сеќава на тие моменти. Ги знам само приказните што ми ги раскажуваше баба ми.

1. Еднаш кога бил уапсен и затворен, баба ми (т.е. жена му) во прво време не знаела каде е, а кога дознала не ѝ било дозволено да го посетува. Така, дедо ми, преку еден затвореник, кој набрзо требал да биде ослободен, решил да ѝ испрати нешто што ќе ја смири и ќе ѝ даде до знаење дека е жив и здрав. Направил шаховски фигури од леб и вода (веројатно единствената храна што ја добивал таму), а дел од фигурите ги обоил со крв (бил мачен и крвавел). Ги завршил фигурите, и кога затвореникот бил отпуштен од затворот, му ги дал да ѝ ги однесе. Но баба ми никогаш не ги добила. Моите баба и дедо веќе никогаш не го виделе човекот и никогаш не открија што се случило со шахот од леб. Дали шахот толку многу му се допаднал на човекот, па тој решил да го задржи за себе? Можеби фигурите се скршиле (во почетокот фигурите што јас ги направив од леб и вода беа многу кршливи)? Што се случило со писмото во форма на шах? По сè изгледа баба ми нема никогаш да дознае, а нема ниту јас.

2. Друг пат пак, кога дедо ми бил уапсен, тогашната полиција изгледа дека не ни имала намера да го затвори. Наместо тоа, по мачењето рацете му ги врзале за опашот на коњ. Го боднале коњот и тој така вознемирен трчал долго, влечејќи го дедо ми. Изгледа не им било важно што ќе се случи со дедо ми. Можеби и сакале така разранет од влечењето да умре. За среќа коњот сопрел во близина на некое село, па некои Албанци го забележале. Го одврзале дедо ми и се погрижиле за него применувајќи еден многу стар начин. Веднаш заклале овца и ѝ ја одрале кожата. Со кравата и сеуште топла внатрешност на кожата го завиткале дедо ми и се грижеле за него сè додека не заздравел.

СРЕКЕН РОДЕНДЕН

Постои еден „ритуал“ - специјален начин на буђење на секој член од мето семејство на денот на неговиот/нејзиниот роденден. Дигањето врева, како чин на означување на почетокот на славењето на роденденот, кај нас веќе стана семејна традиција. Откако паметам за себе, секој 17-ти март моите ме будат на овој, за други луѓе, чуден начин.

Така, на тој ден, сите стануваат рано наутро (или барем пред јас да се разбудам). Ако случајно се разбудам порано, мора да се правам дека спијам, бидејќи во спротивно славењето ќе пропадне.

Прво се подготвува роденденската тацна, со сите елементи што ги гледате на оваа: цвеќиња од нашата градина (желби за убава година - „убава ко цвет“), расфрлани ореви (желби за добро здравје - „цврста ко орев“), слатко (за година полна со слатки и пријатни нешта), музичка кутија (за година без тешкотии - „лесна ко песна“), подароци и/или коверт со пари (за беркетна година).

Додека се подготвува роденденската тацна, сите се дотеруваат (измиени и свечено облечени). Потоа, секој зема по два капака (капаи од тенџериња) и тивко „на прсти“, еден по еден, влегуваат во мојата соба.

Тацната се поставува крај мојот кревет, а сите присутни стојат околу него. На знакот, кој обично го дава мајка ми, почнува тропањето со капациите (најдобри се металните, бидејќи даваат продорен звук). Тропањето трае некое време, а завршува набрзо откако славеникот од лежечка ќе премине во седечка положба или пак сè додека оние што тропаат, не си го направиле кеифот со тропањето. Следуваат честитки и добри желби со полно бакнеж и се раскажуваат и прераскажуваат приказни за денот кога мајка ми ме донела на овој свет.

П.С. Еднаш дедо ми, на една ваква пригода на неговиот роденден, ни направи добра финта, ама за тоа друг пат ќе ви раскажам.

РАСПЕТИЕ

Кај моите дома, лебот обично не се сече со нож, а јас и брат ми несвесно го продолжуваме тој обичај. Порано, дечко ми и снаа ми многу се лутеа заради нашата навика да го крпиме наместо да го сечеме лебот, но откако им ја кажавме приказната што нам татко ни ни ја има одамна раскажано, а тој најверојатно ја чул од мајка си, сега и тие ретко го сечат лебот со нож.

Прадедо ми Атанас бил многу побожен човек. Од татко си наследил големо богатство, така што, за да си води удобен живот, не морал ни да работи. Сепак се занимавал со трговија на мало. Бил многу добар човек, им помагал на сиромашните и живеел според учењето на Библијата.

Еден ден додека семејството Јанешлијеви ручало (во тоа време целото семејство ручало заедно, а не како сега, кој кога и што ќе стигне) баба ми зела парче леб и го набола на виљушката за да си го мацне сосот во чинијата. Но пред да го лапне залчето го слушнала свекорот као вика на неа. Го подигнала погледот, а тој луто ја гледал.

-Ним го боди лебот!

-Ами оти? Што направих?

-Оти тоа е телто на Исус Христос!

КЕ СЕ ВИДИМЕ НА ПРЕУБАВОТО НЕБО

Тета Славка, како што сите ја викавме, всушност беше сестра на мојата прабаба Луција.

Никогаш се немав сретнато со неа. Само неколку пати имам зборувано по телефон. Кога почина имаше повеќе од 90 години и иако живееше како калуѓерка во Италија уште од својата рана младост, никогаш не го заборава својот мајчин јазик - хрватскиот. Кога баба ми ја известиа за нејзината смрт, меѓу другото и кажаа дека последните месеци зборувала само хрватски.

Никогаш не разбрав зошто се замонашила. Била убава, умна, образована, талентирана и темпераментна девојка. Порано, кога ги прашував постарите да ми кажат нешто за причините за нејзината таква одлука, баба ми велеше дека тоа било заради разочарување во љубовта, а мајка ми дека најверојатно во прашање биле повеќе работи, но главно економски и семејни причини. Штета што нејзе лично никогаш не и го поставив тоа прашање. Сепак, морам да признаам, дека таа изгледаше задоволна од начинот на живот што си го избрала и заветите што му ги дала на Господа. Имаше многу нежен, дури „сладоќ“ глас. Сите ние контактиравме со неа преку писма, по телефон, а понекогаш си правивме и аудио касети. Последната лента што ја добивме од неа завршуваше со оваа реченица (можете и самите да ја чуete):

„Епа, драги мои деца, се гледаме на преубавото небо.“

Оваа реченица и гласот на ситната, нежна женичка длабоко се врежани во моето сеќавање, и секогаш кога ќе се сетам на неа се наежувам. Иако сега, кога размислувам, всушност тоа што таа го кажува е многу убаво, оптимистичко и добронамерно.

Нели?

ПРИКАЗНА ЗА САНДАКОТ

Лани го реставрирав сандакот што стоеше во подрумот од кога паметам за себе. Бидејќи сега изгледа убаво и лично за мене претставува старина со сентиментална вредност, зазема значајно место во мојот стан. Порано мислев дека е сандаќ за мираз на баба ми, но не сум била во право. Тоа бил војнички сандаќ и му припаѓал на мојот пра-прадедо Бела.

Бела бил касап. Живеел во Сењ, Хрватска.

Јас не знам многу за него и за неговиот живот. Ја знам само оваа приказна и фактот дека се женел два пати.

За време на неколкуте Балкански војни многу здрави и млади мажи биле регрутирани во тогашните војски. Бела бил еден од нив. По учеството во една од војните, повторно бил повикан да и се приклучи и да војува. Бела не сакал да оди на фронт и решил да си го отсече показалецот на десната рака (прстот со кој го повлекувал чкрпалото). Бидејќи бил касап, знаел како тоа и стручно да го направи. Без тој прст станал бесполезен за војската и тие го оставиле на мира.

Претпоставувам дека бил среќен што ги надмудрил и што повеќе не морал да војува, но не знам како се чувствувал потоа без својот прст. Ни баба ми, мислам, не знае. Таа само ми ја раскажа приказнава.

НЕКОГАШ ПУШЕЊЕТО МОЖЕ ДА ТИ ГО СПАСИ ЖИВОТОТ

Прадедо ми Дино бил комита. Покрај македонски зборувал уште грчки, турски и француски. Важел за добар, чесен и вреден човек. Живеел во Мачуково, денешна Грција. Еднаш, муабетејќи за семејните приказни, татко ми рече дека добро се сеќава на мигот кога последен пат го видел деда си. Како сеуште да го гледа пред себе, качен на коњ, како одмавнува со раката во знак на поздрав. Приказнава се случила многу порано, кога Дино бил млад и активен комита.

Еден ден, Дино-комитата бил фатен од турскиот аскер. Го врзале и тргнале да го носат кај човекот кој го нарачал неговото фаќање, за да го испрашува, а потоа веројатно и да го погуби. Дино не знаел каде го водат и што го чека. Така, одејќи со војниците, намерно или не, ја испуштил табакерата. Не саќајќи да го открие своето познавање на турскиот јазик, на македонски ги замолил да му ја податат. Тие ја кренале од земја, му ја дале и смејќи се, меѓусебе си прокоментирале: „Да знае каде го водиме, ќе знаеше дека веќе никогаш нема да му треба.“ Сфаќајќи дека не му се пишува арно, Дино решил, ако му се пружи можност, да им избега.

Кога, по извесно време, сите седнале за да им изборат крај едно дрво, Дино некако успеал да им се измолкне и тргнал да бега. Војниците набрзина пукале во него и три куршуми го погодиле. За среќа не смртно. Со добра нега по некое време оздравел и еве оставил поколенија да раскажуваат за него.

Баба ми кажува дека речиси секогаш кога мајка и му била многу лута викала: „Туу, как не те утепаа тиа три куршума!“

Славца Јанешијева

Родена во Скопје, 1973 година.
Дипломирала на ФЛУ во Скопје во 1996 година, во класата на проф. Зоран Јакимовски, одсек графика.
Магистрала 1998 година на истиот факултет, на одсек графика, под менторство на проф. Димитар Малиданов.
Член на ДЛУМ од 1997 година.

Адреса: Франц Прешерн 159; 1 000 Скопје
тел. 364 432; 342 239
e-mail: slavica_jane@yahoo.com

Самостојни изложби:

- 2001 - Скопје, *Раскажување и приказни*, СЦХ Галерија
- Скопје, *Секавање на еден идеалист*, „степен галерија“, културна локација „МЕСТО“
- Братислава, Словачка, *Раскадување и приказни* и видео перформансот *Ситие мои велосипеди*, Галерија „Ореп“
2000 - Босвиль, Швајцарија, *Раскажување и приказни*, Капела на Kunstlerhaus Boswil
1999 - Скопје, *Небоманџија*, СЦХ Галерија
1998 - Скопје, Графичка инсталација *Писма*, Отворено Графичко Студио (при Музеј на град Скопје)
1997 - Скопје, Графики - со проектот *Трло*, Галерија при МКЦ
1996 - Битола, Изложба на графики, Уметничка галерија

Селекцирани групни изложби:

- 2001 - Скопје, *Озарување на местиото*, ликовни интеркомуникации во Скопје, централно градско подрачје
- Скопје, *Лаф муабетѝ*, Музеј на современа уметност
- Рим, Италија, *5 Современи македонски графичари*, Галерија Цвадрато ди Омега
- Скопје, *Совриен избор*, јавен уметнички проект, Градски трговски центар
2000 - Алмати, Казахстан, *Комуникација. Искусиво на интеракцијата*, Бизнес центар на Алмати
- Скопје, *Графички експеримент 2*, Отворено графичко студио
- Шамале, Франција, *5-ио Свешко триенале на графики мал форми*, Association Mouvement Art Contemporain
- Париз, Франција, *Artist(s) in Residence* (учество во проектот на Лучезар Бојадиев), *Другата страна на Европа*, Национална Галерија Jeu de Paume
1999 - Трст, Италија, МАТРИХ, Галерија Trieste Contemporanea
- Скопје, *Првојо Peep-show во градов*, СЦХ Галерија
- Фрехен, Германија, *12-ио Германска меѓународна изложба на графика*
- Коши-ши, Јапонија, *4-ио Изложба на интернационално триенале на Графики*
1998 - Струмица, *ИЗБОР '97*, во организација на АИКА, Уметничка галерија
1997 - Скопје, *Графички експеримент*, Отворено графичко студио
1995 - Скопје, *Чифте Амам* (инсталации) - Скопско лето '95

Награди:

- 2001 - Скопје, *5-ио Биенале на младите уметници* - Grand Prix
2000 - Битола, *3-ио Интернационално графичко триенале* - Откупна награда за најдобар млад графичар
- Скопје, *Ревјална изложба на ДЛУМ* - Откупна награда од фондацијата Ратко Несторовски - Кинес
1998 - Скопје, *28 графичка изложба на ДЛУМ* - Откупна награда на НУБ
1997 - Скопје, *СИАБ '97*, II награда

Slavica Janešlieva

Born in Skopje, 1973.
BFA 1996, Faculty of Fine Arts in Skopje, Printmaking Department, in the class of prof. Zoran Jakimovski. MFA 1998, Faculty of Fine Arts in Skopje, Printmaking Department, with prof. Dimitar Malidanov as mentor.
Member of the Association of Fine Artists of Macedonia (DLUM) since 1997.

Address: Franc Prešern 159; 1 000 Skopje, Macedonia
tel. ++ 389 02 364 432; 342 239
e-mail: slavica_jane@yahoo.com

Solo Exhibitions:

- 2001 - Скопје, *Story Telling* (updated), CIX Gallery
- Скопје, *Remembering an Idealist*, "Stepen" gallery
- Bratislava, Slovakia, *Story Telling* and video performance *All My Bicycles*, Open Gallery
2000 - Boswil, Switzerland, *Story Telling*, Artists' House Foundation
1999 - Скопје, *Reading the Clouds*, CIX Gallery
1998 - Скопје, *Graphic Installation Letters*, Open Graphic Studio
1997 - Скопје, Exhibition of prints - with the project *Sheep Fold*, MKC
1996 - Bitola, Exhibition of prints, Art Gallery Bitola

Selected group exhibitions:

- 2001 - Скопје, *Shining the site*, artistic intercommunications in Skopje, downtown area
- Скопје, *Small Talks*, Museum of Contemporary Art
- Rome, Italy, *5 Contemporary Printmakers*, Gallery Cvadrato di Omega
- Скопје, *Perfect Match*, exhibition of public art projects, City Shopping Mall
2000 - Almaty, Kazakhstan, *Communication. Experience of interaction.*, Almaty Business Center
- Bitola, *3rd International Print Triennial*
- Скопје, *Graphic Experiment 2*, Open Graphic Studio
- Chamaliers, France, *Fifth Mondial Triennial of Small Sized Prints*, Association Mouvement Art Contemporain
- Paris, France, *Artist(s) in Residence* (participation in the project of Luceazar Boyadziev), part 2 *Social Reality/Existence/Politics, L'autre moitié de l'Europe, Jeu de Paume*
1999 - Trieste, Italy, *MATRIX*, Trieste Contemporanea
- Скопје, *The First Peep-show in the City*, CIX Gallery
- Frechen, Germany, *12. German International Exhibition of Graphic Art*, Stadtsaal
- Kochi-shi, Japan, *The 4th International Triennial Exhibition of Prints*, Incho Paper Museum
1998 - Strumica, *SELECTION '97*, organized by AICA, Art Gallery
1997 - Скопје, *Graphic Experiment*, Open Graphic Studio
1995 - Скопје, *Chifte Amam* (installations), Skopje summer '95

Awards:

- 2001 - Скопје, *5th Biennial of the youth artists* - Grand Prix
2000 - Bitola, *3rd International Print Triennial* - Purchased Award for the best young author
- Скопје, *Revijalna exhibition* - Purchased Award by the foundation Ratko Nestorovski - Kines
1998 - Скопје, *28th Exhibition of prints of the DLUM* - Purchased Award
1997 - Скопје, *SIAB '97* - Second prize